

Postkolonialismens Ærø

Den 8. januar 1681 gik Viborg-præsten Jacob Worm til bekendelse. Han havde skrevet satiriske tekster om den enevældige konge, Christian V, og han erkendte dermed, at han havde gjort sig skyldig i majestætsfornærmelse. Det var alvorligt, så den 23. februar blev han dømt til døden. Måske takket være sin stedfar, salmedigteren Thomas Kingo, blev dødsdommen kort efter ændret til forvisning til den danske koloni Trankebar i Indien, så den 30. april 1681 afsejlede Worm København og så aldrig igen i sit hjemland. Døden var med andre ord ikke meget værre end at skulle forvises til Trankebar, hvor Worm fra 1685 til sin død syv-otte år senere fungerede som præst.

Den danske koloni i Indien var grundlagt i 1620 og havde ud over sin indfødte befolkning et dansk administrationsapparat med kommandanten øverst og en masse embedsmænd videre ned i hierarkiet. Det var besværligt at blive transporteret frem og tilbage fra Danmark til Trankebar, så embedsmændene blev som regel udsendt for nogle år ad gangen.

De blev en del af koloniens liv, men kun som ledere og administratorer. De var jo ofte kun på gennemtræk og færdedes mere eller mindre kun i sammenhænge med ligesindede. Trankebar blev afhændet i 1845.

Danmark har i dag ingen kolonier, men en gang imellem får man alligevel en koloni-fornemmelse, når man ser på ansættelser i Ærø's ledende stillinger. I stillingsopslag gør Ærø Kommune selv opmærksom på rådhusets nærhed til færgen og muligheden for fleksibel arbejdstid. Argumentet er indlysende: det er ganske enkelt nødvendigt, hvis man skal gøre sig håb om at få de rigtige ansøgere. For få uger siden blev der i P1 talt om, at muligheden for fleksibel arbejdstid kunne fordoble ansøgerfeltet til ledige stillinger.

Onde tunger vil vide, at det store korps af kommunale pendlere ligefrem gør det muligt at afholde dagens sidste møder på afgang kl. 14.30 fra Ærøskøbing mod Svendborg. Det lyder absurd, men måske kan det rent faktisk lade sig gøre i visse sammenhænge. Det får henstå i det uvisse.

Det er klart, at ikke alle har muligheden for at bo på øen. Hver enkelt kan have sin egne vægtige og meget gyldige grunde til at pendle frem og tilbage. Det skal også understreges, at det er helt normalt. Men det bliver et problem for Ærø, når det udvikler sig til et mønster, hvor det er mere reglen end undtagelsen, at folk i ledende stillinger bor uden for øen.

I de gamle danske kolonier skabte koloniadministrationen sit eget miljø, som på mange måder var adskilt fra kolonibefolkningen. På Ærø er der i dag skabt en særlig klasse, som har sin gang på øen i en del af arbejdstiden, men som aldrig bliver en del af lokalsamfundet. Måske bliver det til en enkelt årlig overnatning i forbindelse med julefrokosten, men derudover er Ærø blot et sted, hvor man arbejder og tjener sin løn.

Alle i Danmark betaler skat af den løn, man tjener, og kommuneskatten går til bopælskommunen. Da stort set alle Ærø's højest lønnede bor uden for øen, forsvinder også alle skattekrone fra øen, og det er selvsagt et alvorligt problem for en lille kommune. Af samme grund vil vi meget gerne have tilflytning til Ærø, og måske kunne man en gang imellem lade dette aspekt spille ind på valget af nye medarbejdere i det hele taget?

Ærø har virkelig meget at byde på, og alt er som bekendt vand ved siden af Ærø. Vi ved også, at vandet ikke er nogen hindring, for vandet forbinder. Det har igennem årtusinder været den nemmeste transportform. I grunden er det måske bare det, de mange pendlere også har fundet ud af?